

معافیت مالیاتی

از حرف تا عمل!

گزارشی از وضعیت معافیت مالیاتی در حوزه فرهنگ

نگار پدرام

ویراستاری، صفحه‌آرایی، صفحه‌بندی، حروف‌چینی، خطاطی، طراحی جلد، بازنویسی، نشر کتاب، پخش و فروش کتاب.

با وجود آن که این دستور العمل، در تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ تصویب شد، اجرای آن تا امسال به طول انجامید و بسیاری از نویسندگان مالیات می‌دادند و ناشران نیز این مالیات را از دستمزد نویسنده، مترجم، تصویرگر و... کم می‌کردند که این کسر مالیات از نویسندگان، بیشتر از سوی ناشران دولتی اعمال می‌شد.

انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، در نامه‌ای به تاریخ ۸۱/۱۱/۵، به وزیر اقتصاد و دارایی نوشت: «احتراماً به استحضار می‌رساند که پس از ارسال نامه این انجمن به جناب عالی، درخصوص معافیت مالیاتی مولفان و اجرای تبصره ۲۰ ماده ۱۰۴ و بخش «ل» ماده ۱۳۹ قانون جدید مالیات‌ها، به شماره ۱۳۳۲ / الف، مورخ ۸۱/۵/۷، جلسه‌ای با حضور تعدادی از مدیران و کارشناسان آن وزارت، نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نمایندگان این انجمن، علی اصغر سیدآبادی و محسن هجری برگزار شد که در آن جلسه، کارشناسان و مدیران آن وزارت خانه، نظر انجمن را مبنی بر معاف بودن مولفان از مالیات تأیید کردند و قرار شد این موضوع به سرعت در مطبوعات اعلام شود، اما متأسفانه با گذشت چند ماه، این توافق عملی نشده است و علی‌رغم تصریح بخش «ل» ماده ۱۳۹ و تبصره ۲ ماده ۱۰۴، مشکل یاده شده، به خصوص از سوی ناشران دولتی، کماکان به قوت خود باقی است.»

از اوایل تیرماه امسال، رسانه‌ها، به ویژه صدا و سیما برای گسترش فرهنگ مالیات، اقداماتی انجام دادند. در خیابان‌ها نیز برای اطلاع معاف شدگان از مالیات و آخرین مهلت تحویل اظهارنامه مالیاتی، تابلوهایی نصب شد.

این در حالی بود که تا همین چند ماه پیش، بسیاری از نویسندگان، ناشران، فیلم‌نامه‌نویسان، روزنامه‌نگاران و... با وجود معافیت مالیاتی، مالیات پرداخت می‌کردند. پیش از این، فقط روزنامه‌ها هر ازگاهی، اخبار مربوط به معافیت مالیاتی این گروه را که کارشان در حوزه فعالیت‌های فرهنگی و هنری قرار می‌گیرد، درج می‌کردند.

بر اساس بخش «ل» ماده ۱۳۹ قانون جدید مالیات‌ها که در تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ تصویب شده و سپس به امضای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور رسیده، اخذ هر گونه مالیات از کسانی که فعالیت انتشاراتی، مطبوعاتی، فرهنگی و هنری دارند، غیرقانونی اعلام شده است.

در دستورالعمل موضوع ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۱۳۹ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، در تعریف فعالیت انتشاراتی، چنین آمده است:

«مجموعه فعالیت‌هایی که در فرآیند آفرینش فکری و تولید فنی - پخش و فروش کتاب انجام می‌شود تا به صورت مکتوب و یا الکترونیکی عرضه و در بازار به دست مصرف‌کننده برسد.»

سایر مشاغل مشمول فعالیت انتشاراتی نیز عبارتند از: نویسندگی (تحقیق، تألیف، ترجمه، تصحیح، گردآوری) و

از طرفی، مبهم بودن دستورالعمل، یکی از دلایل دیر اجرا شدن آن توسط ماموران مالیاتی شد. انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، در تاریخ ۸۲/۴/۷، نامه‌ای به رئیس جمهوری نوشت: «همان طور که استحضار دارید، پس از سال‌ها تلاش ناشران، مولفان و اهل فرهنگ

یثربی:

**در یونان باستان، به هنرمند ماهانه پول می‌دادند
تأ فقط بنشینند و کار هنری انجام دهد.
در حالی که در ایران، تمام اصناف فکر می‌کنند
حق دارند در ازای کار و تولید خوب،
پول کافی دریافت کنند،
ولی هنرمندان باید مجانی کار کنند**

مجلس شورای اسلامی، در اسفند ۷۹، ماده واحده‌ای را تصویب کرد که بر اساس آن، پدیدآورندگان کتاب، از جمله مولفان از پرداخت مالیات معاف شدند، اما متأسفانه هنوز از ابلاغ مصوبه مجلس مبنی بر معافیت مالیاتی پدیدآورندگان کتاب (خرداد ۱۳۸۰)، مدتی نگذشته است که مودیان محترم مالیاتی، به بهانه مصوبه ۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی، عملاً معافیت مالیاتی مولفان را لغو کرده‌اند.»

دفتر ریاست جمهوری، رونوشتی از دستور رسیدگی به این موضوع را برای انجمن ارسال کرد.

ماده سه دستورالعمل آیین نامه اجرایی قانون مالیات‌های مستقیم، معاف شدن اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول این دستورالعمل از مالیات را منوط به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دانسته است.

انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، طی نامه‌ای به رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس، در تاریخ ۸۱/۱۲/۱۳ مشروط کردن معافیت مالیاتی فعالیت‌های فرهنگی را به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، یک امر غیرقانونی خوانده است. انجمن در تاریخ ۸۲/۹/۱۶، نامه‌ای به وزارت امور اقتصاد و دارایی نوشت و مدیر کل فنی مالیاتی نیز در تاریخ ۸۲/۳/۶، آیین نامه اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ را جهت اطلاع و بهره‌برداری، به انجمن ارسال کرد.

به هر حال، بعد از چند سال دستورالعمل اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، با وجود نواقص و ابهاماتی در اخذ مجوز و اظهار نامه مالیاتی ظاهراً به مرحله اجرا درآمده است.

عبدالعظیم فریدون، مدیر انتشارات محراب قلم، درباره معافیت مالیاتی می‌گوید: «این معافیت، امنیت شغلی همه را به خطر می‌اندازد؛ چون هر کس برداشت خاص خودش را دارد و قانون را تفسیر به رای می‌کند. نمی‌دانم چرا قانونگذار و مجری مالیاتی، شفاف صحبت نمی‌کنند؟ حدود ۱۰ سال است که گرفتار این مسائل هستیم، ولی هنوز تکلیف ما مشخص نیست.»

وی با بیان این که در هر دوره، اظهار نامه خود را به

موقع تحویل داده، می‌گوید: «انتشارات محراب قلم، ابتدا با نام مؤسسه فعالیت داشت و به دلیل مشکلاتی که از طرف دارایی پیش آمد، این انتشارات در گروه مشاغل قرار گرفت. اما باز هم، با وجود آن که فقط یک ناشر هستیم، بیشتر از ناشرانی که در قالب مؤسسه ثبت شده‌اند، مالیات دادیم. درحالی که از دو سال پیش که بحث معافیت مالیاتی پیش آمد، از نویسندگان، مالیات کسر نکردیم. فکر می‌کنم امسال هم وزارت دارایی، از من مالیات بگیرد.»

فریدون هم چنین معتقد است: «مدیریت و تصمیم‌گیری‌ها اشتباه است؛ چون مدیران ما در سطوح مختلف، تصمیم خودشان را می‌گیرند و تابع سطوح بالاتر نیستند و حتی اگر رئیس جمهور هم درباره موضوعی نامه بنویسد، عده‌ای می‌گویند که شما منظور رئیس جمهور را نمی‌فهمید و فقط ما می‌دانیم که رئیس جمهور چه گفته است. به همین دلیل، همه مفسرند. از طرفی، فکر می‌کنند ما متخلف هستیم و دروغ می‌گوییم. من هم به عنوان ناشر باید ثابت کنم که این طور نیست. همه به هم شک دارند و یکدیگر را متخلف می‌دانند در نتیجه، این دور تسلسل ادامه دارد.»

ابوالقاسم فیض آبادی، مدیر نشر نخستین، با بیان این که دستورالعمل مالیاتی مبهم است، می‌گوید: «ما از ابتدا مالیات پرداخت کردیم، ولی از نویسنده و مترجم مالیات نگرفتیم. نمی‌دانیم اگر ما معاف شده‌ایم، چرا باید اظهارنامه مالیاتی پرکنیم؟ به هر حال، در اتحادیه ناشران، این مسئله مطرح شد که بخشنامه معافیت مالیاتی بررسی شود. در شرایطی که کار کتاب چندان خوب نیست، هر چه هزینه‌ها کم‌تر شود، به نفع ناشر و نویسنده و تصویرگر است و در نتیجه، تولید کتاب رونق بیشتری خواهد گرفت. در شرایط فعلی، اگر معافیت مالیاتی ناشران تأیید و اجرا نشود، ناچاریم از مؤلف و مترجم هم که در این چند سال مالیات کسر نکرده‌ایم بگیریم.»

محسن طائب، مدیر انتشارات پیدایش نیز معتقد است: «بر کردن اظهار نامه مالیاتی زمان می‌برد و هزینه‌های اضافی و بی‌هوده‌ای به همراه دارد. در صورتی که معافیت مالیاتی ممکن است روی قیمت کتاب هم تأثیر داشته باشند.»

وی می‌افزاید: «از حدود سه سال پیش، به واسطه رفت و آمد به اداره مالیات، در جریان معافیت مالیاتی نویسندگان بودم، ولی ابلاغ شورای نگهبان و تأیید آن، تا امسال طول کشید. در مجموع، بیشتر از پرداخت مالیات، گذراندن مراحل قانونی آزاردهنده‌تر است به خصوص آن که ماموران مالیاتی فکر می‌کردند که من دروغ می‌گویم؛ مگر آن که خلاف آن ثابت می‌شد.»

رضا هاشمی‌نژاد، مدیر انتشارات افق نیز درباره دستورالعمل معافیت مالیاتی مشاغل فرهنگی می‌گوید: «ماموران اداره مالیات، برای تحقیق به انتشارات ما آمدند و گفتند که اطلاعات شما را درباره درآمدها و هزینه‌ها قبول داریم؛ چون حداقل باید به چند نفر اطمینان کنیم. اما بعد از مدتی، به دلیل این که انتشارات ما مرکز پخش کتاب هم دارد، میزان مالیات آن در سال ۸۱، نزدیک به ۲ برابر مالیاتی

**هاشمی نژاد:
استدلال مسئولان
این است که همه باید
یاد بگیرند،
اظهار نامه پر کنند.
متأسفانه،
وزارت فرهنگ
و ارشاد اسلامی هم
کار خاصی
انجام نداده.
فقط عده‌ای
برگه‌ها را
امضا کرده‌اند،
بدون آن که
به راهکارهای
اجرای آن
توجه داشته باشند**

در نظر گرفته شد که قبل از معافیت پرداخت می‌کردیم. هرچقدر گفتیم مشکلات پخش کتاب ۱۰ برابر نشر کتاب است، نپذیرفتند و اظهار داشتند که ارشاد فقط برای فروش کتاب‌های خودتان مجوز پخش داده است.»

هاشمی نژاد، دربارهٔ تسلیم اظهار نامهٔ مالیاتی می‌گوید: «استدلال مسئولان این است که همه باید یاد بگیرند، اظهارنامه پر کنند. متأسفانه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم کار خاصی انجام نداده. فقط عده‌ای برگه‌ها را امضا کرده‌اند، بدون آن که به راهکارهای اجرای آن توجه داشته باشند. برای مثال ادارهٔ مالیات، معافیت مالیاتی را با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌پذیرد. گرفتن مجوز از ارشاد، مستلزم وقت و هزینهٔ اضافه است. حداقل ارشاد می‌توانست صدور مجوز را به اتحادیه ناشران بدهد و یا بخش خاصی را در وزارت خانه، برای صدور این مجوز در نظر بگیرند تا کارها سریع‌تر انجام شود.»

ابراهیمی سیافی، مدیر کارگاه نشر، با بیان این که اجرای معافیت مالیاتی، بدون اما و اگر مفید است، می‌گوید: «من یک ناشر خصوصی هستم و همهٔ کارهای این انتشارات را خودم با کمک یک نفر دیگر انجام می‌دهم. حتی کارهای حسابداری انتشارات هم به عهدهٔ من است، اما ارسال از من ۲۰ هزار تومان بابت حسابداری، مالیات گرفتند. بعد از بررسی، مالیات شغلی سال ۸۱ را بخشیدند، ولی مالیات حقوق را نه. هر ماه هم به دارایی می‌گویم که من فقط یک پرسنل دارم، ولی قبول نمی‌کنند. فکر می‌کنند من به همان یک کارمند هم ۴۰۰ هزار تومان حقوق می‌دهم، اما در اظهارنامه می‌نویسم ۱۵۰ هزار تومان.»

ابراهیمی سیافی معتقد است: «در حال حاضر، دفاتر حسابداری را هر روز می‌نویسم و حساب‌ها را ثبت می‌کنم. در حالی که برخی از دوستان، دفاتر سال ۸۲ را هم ننوشته‌اند. شاید آخر هر سال مالیاتی می‌نویسند. در مجموع، اگر برای هر ناشر به نسبت تولید سالانه، مالیات بنویسند، یعنی مالیات تعرفه‌بندی شود، هزینهٔ کم‌تری از نظر نیروی انسانی و مالی دربر خواهد داشت. چون حتی برای وزارت دارایی نیز این معافیت هزینه بر است. از طرفی، با این که از مالیات معاف هستیم، باید سود و زیان انتشاراتم را در اظهار نامه مشخص کنم که واقعاً وقت گیر است.»

حمید عاملی، مدیر مؤسسهٔ بچه‌ها سلام و نویسندهٔ کتاب‌های کودکان و نوجوانان نیز دربارهٔ معافیت مالی نویسنندگان معتقد است: «این معافیت حق طبیعی نویسنندگان است؛ چون این نویسنده است که مشاغل دیگری برای کارکنان چاپخانه‌ها، لیتوگرافی، حروف چینی، ویراستاری و... به وجود می‌آورد. تأمین بیمه و معافیت مالی، از ضروری‌ترین نیازهای نویسنندگان و هنرمندان است؛ هر چند عده‌ای همیشه منفی بافی می‌کنند.»

همان طور که در ابتدای گزارش آمد، دستورالعمل موضوع ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی قانون مالیات‌های مستقیم که قرار بود از سال ۸۱ اجرا شود، در اوایل سال ۸۳ به ناشران ابلاغ شد. البته، بسیاری از ناشران خصوصی تا پیش از ابلاغ این دستور العمل نیز معافیت مالیاتی را پذیرفته بودند و از نویسنندگان، مترجمان و تصویرگران مالیات کسر نمی‌کردند.

اما به دلیل طولانی شدن ارسال دستورالعمل و طی شدن مراحل قانونی، از نویسندگان و تصویرگرانی که با ناشران دولتی همکاری داشتند، بین ۵ تا ۱۰ درصد از مبلغ حق‌الزحمه، مالیات کسر می‌شد. در همین ارتباط، انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، بارها به وزیر فرهنگ و ارشاد

ناهید:

**به جای این طرح که بعید است
مشکلی از مشکلات عمدهٔ نویسندگان ایران را حل کند،
می‌توانستیم از مراجعی که همه جا و در همه امور دخالت می‌کنند،
خواهان تحقق حقوق مدنی و صنفی شویم**

اسلامی و وزیر اقتصاد و دارایی نامه نوشت و خواستار سرعت بخشیدن به روند معافیت مالیاتی نویسندگان شد. این در حالی است که برخی اساساً با معافیت مالیاتی مخالفند و معتقدند که هیچ شهروندی نباید از پرداخت مالیات معاف باشد.

مصطفی ناهید، پرداخت مالیات و طلب خدمات صنفی را یکی از مشخصه‌های اصلی جوامع مدنی می‌داند و می‌گوید: «بسیاری از نویسندگان مشهور جهان که الگوی نویسندگان و انجمن‌های حامی معافیت مالیاتی‌اند، به جوامع و کشورهای تعلق دارند که پرداخت مالیات را یک ضرورت اجتماعی می‌دانند. اما به نظر می‌رسد این رویهٔ عجیب (معافیت مالیاتی)، تنها در ایران رواج یافته که اگر تأثیر آنی داشته باشد، بی‌شک، بین روشنفکران جامعه و مردم و دولت، به مثابه تأمین‌کنندهٔ حقوق صنفی نویسندگان، فاصله ایجاد می‌کند. این طرح می‌تواند بهانه خوبی برای مدیران دولتی باشد که نمی‌خواهند به پدید آورندگان کالاهای فرهنگی، به عنوان یک شهروند، با خواسته‌های اجتماعی و صنفی بنگرند.»

وی هم چنین می‌افزاید: «نویسنده‌ای که مالیات نمی‌دهد، چگونه می‌تواند از دولت خدمات اجتماعی طلب کند؟ اگر هم بدون پرداخت مالیات خدمات اجتماعی بگیرد، از چشم توده مردم و مزدبگیران و مالیات‌دهندگان، تافتهٔ جداافتاده و نورچشمی ترسیم می‌شود.»

ناهید پیشنهاد می‌دهد: «به جای این طرح که بعید است مشکلی از مشکلات عمدهٔ نویسندگان ایران را حل کند، می‌توانستیم از مراجعی که همه جا و در همه امور دخالت می‌کنند، خواهان تحقق حقوق مدنی و صنفی شویم. بعد از گذشت ده‌ها سال، هنوز یک ماده واحد برای حقوق تولیدگران کالای فرهنگی و در حمایت از آنان و یک آیین‌نامه که میزان دستمزد و حقوق این گروه را مشخص کند، وجود ندارد. در مراجع قضایی یک نویسنده با کسی که کیفیت را دزدیده‌اند، تفاوتی ندارد. حتی برای گرفتن برق از

طائب:
**پر کردن
اظهار نامهٔ مالیاتی
زمان می‌برد
و هزینه‌های اضافی
و بیهوده‌ای
به همراه دارد.
در صورتی که
معافیت مالیاتی
ممکن است
روی قیمت کتاب هم
تأثیر داشته باشد**

ابراهیمی سیافی:
بعد از بررسی،
مالیات شغلی
سال ۸۱ را بخشیدند،
ولی مالیات حقوق را نه.
هر ماه هم
به دارایی می‌گویم که
من فقط
یک پرسنل دارم،
ولی قبول نمی‌کنند.
فکر می‌کنند
من به همان
یک کارمند هم
۴۰۰ هزار تومان
حقوق می‌دهم،
اما در اظهار نامه
می‌نویسم
۱۵۰ هزار تومان

ساختمان‌های عمومی، ماده و تبصره وجود دارد و میزان دستمزد راننده تاکسی با کیلومترشمار مشخص شده، اما یک مترجم، شاعر و نویسنده تعرفه‌ای برای کارش نمی‌شناسد و سرمایه‌گذار یا خریدار، هرچه دلش خواست، قیمت‌گذاری می‌کند. به همین دلیل است که صدها تولیدگر فرهنگی را می‌شناسیم، از ورثه صادق هدایت و احمدشاملو تا نویسندگان با سابقه و جوان که ساعت‌ها و هفته‌ها و سال‌ها در پی حقوق فرهنگی و منفی خود، از این اداره به آن اداره و از این دادگاه به آن دادگاه می‌روند.»

ناهید هم چنین معتقد است: «شاید یکی از دلایل اصلی ارایه این طرح به تعریف نویسنده یا هنرمند ایرانی مربوط باشد. اگر نویسنده یک تولیدگر است، مثل سایر تولیدگران نباید با ارایه طرح‌های فرعی، خودش را از جامعه و عموم مردم جدا کند. اگر خودشان را تولیدگر و کارگر فرهنگی تعریف کردند و گفتند که از آسمان به زمین آمده‌اند، آن گاه خواهان ارزش واقعی کار خودشان خواهند شد و می‌پرسند که سود حاصل از دسترنج‌شان، طی این سال‌ها به جیب چه کسانی یا چه عواملی رفته و در چرخه تولید و مناسبات حاکم بر تولید کالای فرهنگی، دولت و نمایندگان چه نقشی دارند و چرا در چرخه تولید، گاه تا ۵۰ درصد سود و سرمایه باید به جیب واسطه‌ها برود؟ در حالی که نویسنده باید

طی چند سال، مثلاً ۱۲ درصد حق‌التالیف و حق تولیدگری‌اش را با هزار در دسر بگیرد.»

ناهید با بیان این که معافیت مالیاتی، دردی از زندگی نویسنده و تولیدگر فرهنگی دوا نمی‌کند، می‌گوید: «نویسندگان ایرانی، به جای معافیت مالیاتی، باید بر مدون شدن حقوق صنفی و اجتماعی خود در مراجع قانونگذار پافشاری و راهکارهای دیگری جست‌وجو کنند. این معافیت مالیاتی، به نوعی پاک کردن صورت مسئله و به حاشیه راندن نویسندگان و فرهنگیان، از عرصه جامعه و... است.»

چیستا یرثی: نویسنده و مترجم، درباره معافیت مالیاتی معتقد است: «در کار فرهنگی هیچ تضمینی وجود ندارد؛

یعنی تا زمانی که کار خلاقه انجام شود، ممکن است حاصل مادی هم داشته باشد. واقعیت این است که بسیاری از شاغلان فرهنگی، نمی‌توانند همیشه خلاق باشند. از طرف دیگر، در همه جوامع به قشر هنرمند پول می‌دهند تا کار فرهنگی تولید کنند، نه این که بابت کار فرهنگی از آن‌ها پول بگیرند. بازاری‌ها، تجار و... برای ارضای نیازهای زیبایی‌شناختی خود، به هنرمند پول می‌دهند تا کار هنری خوب دریافت کنند. در حالی که در ایران، تمام شغل‌ها قابل احترام هستند، به غیر از مشاغل فرهنگی. برای مثال، کتابی را با هزار زحمت چاپ کرده‌ام، اما همه کسانی که با من در ارتباطند، مانند پزشک و معلم فرزندم، انتظار دارند کتابم را رایگان به آن‌ها بدهم. در حالی که دندان‌پزشک من، حتی

یک دندان را مجانی برایم درست نمی‌کند. به همین ترتیب، در مشاغل هنری دیگر هم همین مشکلات هست. برای مثال، برخی وقتی برای دیدن تئاتری دعوت می‌شوند، فکر می‌کنند با هر چند نفر که ببینند، مجانی وارد سالن می‌شوند. نمی‌دانم چرا فکر می‌کنند که عوامل تئاتر، از جمله کارگردان و بازیگر و... کارشان را باید رایگان در اختیار آن‌ها بگذارند! این کارگردان تئاتر، معافیت مالیاتی را ضروری می‌داند و می‌افزاید: «در یونان باستان، به هنرمند ماهانه پول می‌دادند تا فقط بنشیند و کارهنری انجام دهد. در حالی که در ایران، تمام اصناف فکر می‌کنند حق دارند در ازای کار و تولید خوب، پول کافی دریافت کنند، ولی هنرمندان باید مجانی کار کنند. به نظر من یکی از دلایل این امر، عدم توازن مشاغل فرهنگی و هنری با مشاغل دیگر است.»

این عضو انجمن نمایش‌نامه‌نویسان می‌گوید: «در یکی از بندهای قرارداد بین کارگران و نمایش‌نامه‌نویس، به مالیات اشاره شده و در آن آمده که کارگردان از نمایش‌نامه نویس بابت نمایش‌نامه مالیات کم می‌کند. فعلاً ضامن اجرایی برای معافیت مالیاتی وجود ندارد و نمی‌دانم اگر کسی حقوق ما را پایمال کرد، به کجا می‌توانیم شکایت کنیم.» یرثی که مدیریت انتشارات نامیرا را به عهده دارد، درباره اظهار نامه مالیاتی می‌گوید:

فریدون:

مدیریت و تصمیم‌گیری‌ها اشتباه است؛

چون مدیران ما در سطوح مختلف،

تصمیم خودشان را می‌گیرند و تابع

سطوح بالاتر نیستند و حتی اگر رئیس جمهور هم

در باره موضوعی نامه بنویسد،

عده‌ای می‌گویند که شما منظور رئیس جمهور را

نمی‌فهمید و فقط ما می‌دانیم که

رئیس جمهور چه گفته است.

به همین دلیل، همه مفسرند

«چند سال پیش، برای پر کردن اظهارنامه مالیاتی مراجعه کردم، اما هیچ کس به درستی جوابم را نداد. در نتیجه، از آن صرف نظر کردم. به نظر من، اداره مالیات حداقل باید توضیح بدهد که ما باید چه کارهایی در این مورد انجام بدهیم؟

محمود حکیمی نیز معتقد است: «این که معافیت مالیاتی خوب است یا نه، مانند آن است که بپرسیم با گاری حرکت کردن بهتر است یا تاکسی. عده‌ای می‌گویند پذیرش معافیت مالیاتی، نویسنده را از صنف بودن خارج می‌کند. من از سال ۴۱ مقاله نوشته‌ام. این چند سال که مالیات می‌دادم و مثلاً در صنف بودم، چه سودی برایم داشته است؟ در حالی که هر جای دنیا که بودم، با ۹۷ عنوان کتاب، شرایط دیگری

داشتم.

پرویز اقبالی، تصویرگر و عضو هیأت علمی دانشگاه می‌گوید: «چند سال است که درگیر معافیت مالیاتی هستیم. حالا هم که قانون آن تصویب شده، وضع ما به شکل سابق است، چون در مملکت ما هر جا که به نفع خودشان باشد، طبق قانون عمل می‌کنند. در ارتباط با ناشران خصوصی توانستیم حق مان را بگیریم و از قبل، قیمت را در قرارداد بدون مالیات نوشتیم، ولی با ناشران دولتی نتوانستیم چنین قراردادی امضا کنیم. آخرین بار انتشارات کیهان، ۱۰ درصد حق‌الزحمه مرا بابت مالیات کسر کرد و هیچ نهاد و انجمنی

شاه‌آبادی:

اخذ مالیات به عهده امور مالی کانون است. همکاران ما در این بخش، برای اجرا کردن قانون معافیت مالیاتی، به مدارک و آیین‌نامه‌های معتبر اداری احتیاج داشتند. به ویژه در امور اداری و مالی تازمانی که دستور مشخص صادر نشده باشد، نمی‌توان کاری انجام داد

هم نتوانست حقم را بگیرد. در صورتی که ما برای تصویرگری یک کتاب، یک بار پول دریافت می‌کنیم، اما اگر آن کتاب به چاپ چندم برسد، تمام سود آن برای ناشر خواهد بود. من برای کانون پرورش فکری، کتابی تصویرگری کردم. این کتاب خیلی با کیفیت نازل چاپ شد، اما اصل تصاویر را فرستادند یک جشنواره خارجی که جایزه گرفت. امتیاز این جایزه فقط برای ناشر بود. در چنین شرایطی، کیفیت کارها پایین خواهد بود؛ چون نویسنده و تصویرگر، با خود فکر می‌کنند برای کاری که انجام می‌دهند، چقدر پول می‌گیرند؟ در نتیجه معافیت مالیاتی در بالا بردن کیفیت کارها نیز نقش دارد.»

حمیدرضا شاه‌آبادی، مدیر انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان می‌گوید: «حذف مالیات از حق‌التألیف نویسندگان، مترجمان و شعرا، اقدام خوب و پسندیده‌ای است، چون ناشران که کارشان جنبه اقتصادی دارد، از مالیات معاف شده‌اند. بنابراین، نویسندگان هم که کار فرهنگی می‌کنند و در ارتباط با ناشران هستند، باید از مالیات معاف باشند. انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان هم از ابتدای سال ۸۳، از حق‌الزحمه نویسندگان، مترجمان و... مالیات کسر نمی‌کند.»

وی درباره علت دیر به اجرا درآمدن قانون معافیت مالیاتی می‌گوید:

«اخذ مالیات به عهده امور مالی کانون است. همکاران ما در این بخش، برای اجرا کردن قانون معافیت مالیاتی، به

مدارک و آیین‌نامه‌های معتبر اداری احتیاج داشتند. به ویژه در امور اداری و مالی تازمانی که دستور مشخص صادر نشده باشد، نمی‌توان کاری انجام داد.»

عزیزی، مدیر انتشارات مدرسه نیز با بیان این که از تاریخ ابلاغ معافیت مالیاتی، وجهی بابت مالیات از حق‌التألیف مؤلفین کسر نشده، می‌گوید: «در مورد موضوع معافیت مالیاتی ناشران و فروشندگان، لازم است بگویم که انتشارات مدرسه، ناشری است غیردولتی، نه به معنی خصوصی. در واقع، دولت و وزارت آموزش و پرورش، هزینه‌ای برای اداره انتشارات پرداخت نمی‌کنند. شاید برخی بگویند که در عوض، مدارس در اختیار این انتشارات است و تمام تولیدات آن، پیشاپیش به فروش می‌رسد. در حالی که به گواهی اسناد و مدارک موجود، به ویژه شماره‌های چاپ کتاب‌های این انتشارات، مدارس هیچ تعهدی برای خرید از این انتشارات ندارند.

بنابراین، انتشارات مدرسه در یک فضای کاملاً رقابتی در حال فعالیت است. از طرف دیگر، این انتشارات برای کمک به فرهنگ کتابخوانی و تقویت اقتصاد نشر، سالانه از ناشران دیگر کتاب می‌خرد و بدون دریافت کمک یا هزینه‌ای از دولت، به ویژه وزارت آموزش و پرورش، در شبکه توزیع خود در سراسر کشور، قرار می‌دهد.»

عزیزی درباره مالیات می‌گوید: «این مؤسسه، برای تضمین سلامت و ارائه کارنامه شفاف، از سازمان حسابرسی که زیرمجموعه وزارت اقتصاد و دارایی است، به عنوان حسابرس و بازرس قانونی استفاده می‌کند. وزارت اقتصاد و دارایی، در اطلاعیه‌های رسمی، اعلام کرده که گزارش مؤسسات حسابرسی مورد تأیید آن وزارتخانه، بدون ممیزی مالیاتی است. سازمان حسابرسی، عملکرد مالی سال ۸۱ انتشارات مدرسه را مطابق با قانون، مشمول مالیات تلقی نکرده، اما مدیر انتشارات مدرسه حوزه مالیاتی مربوط، بدون در نظر گرفتن مفاد ماده ۲۷۲ قانون و تبصره‌های ذیل آن، گزارش حسابرس مالیاتی سازمان حسابرسی را علی‌رغم تصریح قانون، بررسی ماهوی کرده و به دلیل وجود ابهام در دستورالعمل اجرایی مربوط، از سازمان حسابرسی خواسته تا درآمد مشمول مالیات انتشارات مدرسه را مشخص کند و موضوع هم‌چنان در ابهام است.»

وی می‌افزاید: «ما از وزارت اقتصاد و دارایی تقاضا داریم، برای اعتمادسازی و ایجاد فرهنگ صحیح پرداخت مالیات در کشور، هماهنگی‌های لازم را در زیر مجموعه‌های خود بیشتر کند. البته در سال‌های اخیر، شاهد حرکت‌های خوب و هدفمندی در این زمینه بوده‌ایم، ولی ایجاد این تنش‌ها و ابهامات، اقدامات صورت گرفته را خنثی و کم‌اثر می‌کند. هرچند ممکن است ارقامی که به عنوان مالیات پرداخت می‌شود، چندان زیاد نباشد، همین مبلغ کم هم می‌تواند ضربه‌ای به فعالیت یک ناشر یا یک مدیر در حوزه

پرویز اقبالی:

چند سال است که

درگیر

معافیت مالیاتی هستیم.

حالا هم که

قانون آن

تصویب شده،

وضع ما به شکل

سابق است،

چون در مملکت ما

هر جا که

به نفع خودشان باشد،

طبق قانون

عمل می‌کنند.

در ارتباط با

ناشران خصوصی

توانستیم حق مان را

بگیریم و از قبل،

قیمت را در قرارداد

بدون مالیات نوشتیم،

ولی با ناشران دولتی

نتوانستیم

چنین قراردادی

امضا کنیم

فرهنگ و نشر کتاب بزند.»

اما محسن هجری، از اعضای هیأت مدیره انجمن نویسندگان کودک و نوجوان تأکید کرد که هنوز انتشارات مدرسه، رشد و منادی تربیت، از نویسندگان مالیات کسر می‌کنند.

رضا مهدوی، مدیر مرکز موسیقی حوزه هنری که

در مجموع، دستورالعمل موضوع ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۱۳۹ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، نکات مبهمی دارد که قصد داشتیم نظر آقای ابوالقاسم ایرجی، معاون طرح و برنامه‌ریزی و تحول اداری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را درباره رفع این ابهامات بدانیم، اما پس از تماس‌های مکرر، گفته شد که ایشان فرصت صحبت کردن درباره این موضوع را ندارند.

یکی از مشکلات این دستورالعمل، اخذ مجوز برای ثابت کردن نویسنده و هنرمند بودن، از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که براساس شنیده‌ها است، مشکل بعدی مربوط به پر کردن اظهارنامه توسط افرادی است که فعالیت فرهنگی انجام می‌دهند. ابوالقاسم ایرجی، درباره این موضوع، در مصاحبه‌ای با کتاب هفته، گفته است: «قطعاً آن‌ها که مستقیماً از ارشاد مجوز می‌گیرند، تکلیف‌شان روشن است، اما آن‌ها که با اشخاص دارای مجوز قرارداد دارند نیز معاف هستند. البته مشروط به آن که اظهارنامه را پر کنند. براساس آیین‌نامه کل ماده ۱۳۹ که توسط دولت تصویب شده، هرکس اظهارنامه مالیاتی را پر نکند، از معافیت مستثنا خواهد بود. قطعاً برای ما که در حوزه فرهنگی کار می‌کنیم و مسئولیتی در کشور داریم، واجب‌تر است که اقدام به فرهنگ‌سازی کنیم. فرهنگ پرداخت مالیات نیز از همین جا شروع می‌شود، باید همه دارای پرونده مالیاتی باشیم و فعالیت‌های مان را اطلاع دهیم و اتفاقاً با همین اطلاع‌رسانی، مشمول معافیت بیشتری خواهیم شد... تمام افرادی که از سال ۸۳ با ناشران فعالیت خود را آغاز می‌کنند، باید قرارداد خود را به حوزه مالیاتی خود تحویل دهند.»

به هرحال، با نامه‌نگاری‌ها و پیگیری‌های انجمن نویسندگان کودک و نوجوان و با همکاری سایر نهادهای فرهنگی و هنری، بیش از صد شغل مربوط به کارهای فرهنگی، انتشاراتی و... حداقل روی کاغذ، از پرداخت مالیات معاف شده‌اند.

فقط در حال حاضر باید به دنبال راه‌هایی برای اجرا شدن این دستورالعمل بود. بودن این دستورالعمل حداقل در همین مرحله نیز بهتر از نبودن آن است.

شاید یکی از دلایل بدبینی ما نسبت به اجرای این معافیت، طولانی شدن مرحله تصویب دستورالعمل معافیت مالیاتی و دیر به اجرا درآمدن آن باشد؛ چون ماده واحده‌ای که در سال ۷۹ توسط مجلس به تصویب رسید، بعد از تأیید شورای نگهبان، در اواخر سال ۸۰، به تصویب آیین‌نامه اجرایی معافیت مالیاتی منجر شد.

آیین‌نامه هم در سال ۸۳ به طور رسمی، به تمام ناشران دولتی و خصوصی و... ابلاغ شد! به امید خدا تا چند سال دیگر، ابهامات هویدا و فهم می‌شود و چند سال بعد، بالاخره شاید روزی این قانون رسماً به اجرا درآید. آیا آن روز را خواهیم دید؟

پی‌نوشت:

۱. کتاب هفته، شماره ۱۸۰، شنبه ۱۶ خرداد ۱۳۸۳، ص ۱۲

عزیزی:

حوزه مالیاتی مربوط، بدون در نظر گرفتن مفاد ماده ۲۷۲ قانون

و تبصره‌های ذیل آن، گزارش حسابرس مالیاتی

سازمان حسابرسی را علی‌رغم تصریح قانون،

بررسی ماهوی کرده و به دلیل وجود ابهام

در دستورالعمل اجرایی مربوط،

از سازمان حسابرسی خواسته تا در آمد مشمول مالیات

انتشارات مدرسه را مشخص کند

و موضوع هم‌چنان در ابهام است

مدیریت آموزشگاه موسیقی آذکیمیا را نیز به عهده دارد، می‌گوید: «سال گذشته اعلام کردند که مراکز فرهنگی - هنری از مالیات معاف هستند. البته، آن زمان که مالیات می‌گرفتند هم مبلغ زیادی نبود، اما این معافیت باعث دلگرم شدن هنرمندان می‌شود. البته گره کار ما در دست مدیران جزء است که اعمال سلیقه می‌کنند.»

وی می‌افزاید: «شاید پر کردن اظهارنامه برای این است که آمار و در واقع میزان درآمدها را داشته باشند. مثل ثبت احوال که اطلاعات مردم را ثبت می‌کند، ولی نه به قصد دخالت، فقط برای این که این اطلاعات را در مواقع ضروری داشته باشند.»

آقای متین، مشاور وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در امور مالیات، درباره دستورالعمل اجرایی قانون مالیات‌های مستقیم می‌گوید: «قانون برای استفاده از معافیت مالیاتی، شرایطی تعیین کرده و هر شخص حقیقی یا حقوقی، به شرط داشتن آن شرایط می‌تواند مشمول قانون معافیت مالیاتی شود. یکی از این شرایط، داشتن مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و یک نسخه از قرارداد میان ناشر و نویسنده، برای وزارت اقتصاد و دارایی سند خواهد بود. نویسندگان، مترجمان و... می‌توانند به استناد این قرارداد و با مراجعه به نزدیک‌ترین حوزه اخذ مالیات و پر کردن اظهارنامه، از پرداخت مالیات معاف شوند.»

وی هم‌چنین می‌گوید: «قرار است برای تشریح این دستورالعمل و نحوه پر کردن اظهارنامه، برای حوزه‌های مختلف فرهنگ کلاس‌های آموزشی تشکیل دهیم. در واقع با این کار، اشاعه فرهنگ مالیات را شروع کرده‌ایم.»

فهرست فعالیت‌های مشمول معافیت موضوع بند «ل» ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم

ردیف	طبقه فعالیت	نوع فعالیت	فعالیت‌های مشمول
۱	انتشاراتی	انتشار کتاب	نویسنده‌گری (تحقیق، تألیف، ترجمه، تصحیح، گردآوری) ویراستاری، صفحه‌آرایی، صفحه‌بندی، حروفچینی، خطاطی، طراحی جلد، بازنویسی نشر کتاب، پخش و فروش کتاب
۲	مطبوعاتی	۲-۱- تولید و نشر خبر و اطلاعات	تولید خبر، عکاسی، نقد و بررسی خبر، خبرنگاری، تفسیر، برداش از اطلاعات، اطلاعات‌رسانی مکتوب یا الکترونیکی که شامل آگهی و تبلیغات نخواهد شد.
		۲-۲- انتشارات نشریات و مطبوعات	نویسنده‌گری، گزارشگری، تفسیر و نقد خبر، روزنامه‌نگاری، عکاسی، گرافیک، کاریکاتور، مطبوعات، مدیریت تحریریه مطبوعاتی - نشر و پخش و فروش نشریات و مطبوعات
۳	فرهنگی	۳-۱- مسابقات فرهنگی و هنری	مسابقات کتابخوانی، قرآنی و هنری
		۳-۲- جشنواره‌های فرهنگی و هنری	مراسم، نمایشگاه، مسابقات و نشست‌ها که به صورت داخلی و بین‌المللی انجام می‌گیرد
		۳-۳- نمایشگاه فرهنگی و هنری	نمایشگاه کتاب، مطبوعات، هنرهای تجسمی
		۳-۴- مراسم و مجامع فرهنگی و هنری	شب‌های شعروادب، نقادپرستی کتاب و آثار هنری و سینمایی، بزرگداشت‌ها یا یادبودها همایش‌ها، کنفرانس‌ها و سایر نشست‌های فرهنگی و هنری
		۳-۵- کتابخانه عمومی	راه‌اندازی کتابخانه عمومی و اداره آن را دربرمی‌گیرد
۴	هنری	۴-۱- تولید، تکثیر، توزیع و نمایش فیلم	فیلم‌نامه‌نویسی، تهیه‌کننده‌گری، کارگردانی، صداگذاری، فیلمبرداری، طراحی صحنه و لباس، تدوینگری، مدیریت تدارکات، فیلمبرداری، جلوه‌های ویژه، بازیگری، بدل کاری، بهره‌برداری لابراتوار عکاسی، گوینده‌گری، منشی‌گری صحنه، مدیریت تولید فیلم، آهنگسازی، دوبله‌گری، انیمیشن‌سازی، مستندسازی، مونتاژگری، بازیگردانی، نورپردازی، دستیار کارگردان و صداگذاری و نمایش فیلم
		۴-۲- تولید، تکثیر، توزیع و اجرای صحنه‌های موسیقی - پخش و فروش آثار صوتی و تصویری	آهنگسازی، تنظیم‌کننده آهنگ، نوازندگی، شعر، خوانندگی، ضبط و صداگذاری، تکنوازی، پخش و فروش آثار صوتی و تصویری
		۴-۳- تئاتر و نمایش صحنه‌ای	نمایشنامه‌نویسی، کارگردانی، تهیه‌کننده‌گری، صداگذاری، طراحی صحنه، نورپردازی، بازیگری، مدیریت تدارکات، بهره‌برداری، نمایش صحنه‌ای (scene)، روح‌نوی، پرده‌خوانی، تعزیه، خیمه‌شب‌بازی، عروسکی، سیاه‌بازی و خیابانی
		۴-۴- هنرهای تجسمی	نقاشی، طراحی، خوشنویسی، مجسمه‌سازی، نگارگری
		۴-۵- احیاء و مرمت آثار تاریخی فرهنگی و باستانی	باستان‌شناسی، کاوشگری